

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
118-0-Рев-07-000 613
Бања Лука, 14.10.2008. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Дрвослава Лукића и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца М.К.МГ.кога заступа пуномоћник Л.В. из М.Г., Ул. Њ., против туженог „К.К.“, А.д.о.о. Б.Л. кога заступа директор и законски заступник З.К. дипл. правник, а њега заступа пуномоћник М.П., адвокат из Б.Л. ради накнаде штете, одлучујући о ревизији и допуни ревизије тужиоца против пресуде Окружног суда у Бањалуци исправљене рјешењем Окружног суда у Бањалуци бр. 011-0-Гж-07-000 638 од 11.7.2007. године, на сједници одржаној 14.10.2008. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија и допуна ревизије тужиоца се уважавају, пресуда Окружног суда у Бањалуци бр. 011-0-Гж-07-000 638 од 16.4.2007. године, исправљена рјешењем Окружног суда у Бањалуци бр. 011-0-Гж-07-000 638 од 11.7.2007. године преиначује се тако што се жалба туженог одбија и потврђује пресуда Основног суда у Мркоњић Граду бр. 075-0-П-06-000 220 од 26.01.2007. године.

Тужени се обавезује да накнади тужиоцу парничне трошкове настале у поступку поводом изјављене ревизије у износу од 900,00 КМ у року од 30 дана под пријетњом извршења.

Тужилац се одбија са захтјевом за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Мркоњић Граду бр. 075-0-П-06-000 220 од 26.01.2007. године обавезано је тужено „К.К. А.д.о.о. Б.Л. да исплати тужиоцу М.К. износ од 2.991,95 КМ с каматом по Закону о висини стопе затезне камате почев од 12. новембра 2001. године па до исплате, и да му накнадни парничне трошкове у износу од 1.640,00 КМ, све с каматом по Закону о висини стопе затезне камате, почев од 12. новембра 2001. године па до исплате све у року од 30 дана под пријетњом извршења.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањалуци 011-0-Гж-07-000 638 од 16.4.2007. године, исправљене рјешењем истог суда, истог броја од 11.7.2007. године, жалба туженог је уважена и првостепена пресуда преиначена тако што је тужилац одбијен са захтјевом за накнаду штете у износу од 2.991,95 КМ са законском затезном каматом од 12. новембра 2001. године, као и са захтјевом за накнаду трошкова поступка у износу од 1.640,00 КМ, са припадајућом каматом од 12. новембра 2001. године. Тужилац је обавезан да туженом накнади

трошкове поступка у износу од 585,00 КМ са законском затезном каматом од 16. априла 2007. године до исплате, трошкове на име састава жалбе од „31.04.2003. године“ у износу од 300,00 КМ и трошкове жалбеног поступка у износу од 350,00 КМ, све у року од 30 дана под пријетњом извршења.

Тужилац је благовремено изјавио ревизију и допуну ревизије против другостепене пресуде због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се та пресуда преиначи и потврди пресуда првостепеног суда, те да му се досуде парнични трошкови на име састава ревизије и таксе на ревизију.

Тужени је у одговору на ревизију предложио да се ревизија тужиоца одбије као неоснована. Тражио је трошкове са застав одговора у износу од 350,00 КМ у складу са Тарифом о наградама и накнади трошкова за рад адвоката.

Тужбом се тражи накнада материјалне штете настале на тужиочевом путничком аутомобилу „опел“, рег. бр. ЈЦ... у саобраћајној незгоди која се догодила 20. маја 1993. године око 13,30 часова на регионалном путу М.Г.- Ц. Р., у мјесту К..

Том приликом, према чињеничном утврђењу првостепеног суда возач З.П. управљао је возилом на моторни погон марке „мерцедес“ регистарског броја ЈЦ ... под утицајем алкохола са концентрацијом од 0,72 промила и приликом уласка у десну кривину прешао на лијеву страну коловоза, па је на тај начин угрозио тужиоца који се је својим возилом кретао у правцу М.Г.. У тој ситуацији, тужилац, да би избјегао директан контакт, морао је предузети радње кочења, услед чега је са својим возилом отишао ван коловоза у канал, а одатле се поново вратио на коловоз и том приликом ударио у лијеву косину засјека и у ивичњак. На тужиочевом возилу натала је штета у износу од 2.291,90 КМ према процјени Ђ.П., сталног судског вјештака за моторна возила, од 12. новембра 2001. године, у предмету првостепеног суда бр. К-29/06 (каснија ознака: К-254/02). Из налаза и мишљења вјештака за саобраћајне незгоде и процјену штета на моторним возилима В.С., дипл.инж. саобраћаја од 13. маја 1995. године датог у предмету првостепеног суда бр. Ки-2/94 (сада је то предмет бр. К-254/02) првостепени суд је извео закључак да је за саобраћајну незгоду искључиво одговоран возач З.П., чије је возило у то вријеме било осугурано код туженог. Основно јавно тужилаштво Мркоњић Град подигло је 11. децембра 1996. године оптужницу против З.П. Радње З.П., приликом описане саобраћајне незгоде, правно су квалификоване као кривично дјело угрожавања јавног саобраћаја „из чл. 400 ст. 1. КЗ РС“ пресудом Основног суда у Мркоњић Граду бр. К-29/96 од 21.2.2002. године, за које је он оглашен кривим, па му је изречена условна осуда (казна затвора у трајању од 6 мјесеци, која се неће извршити уколико окривљени у року од једне године не изврши ново кривично дјело). Тужилац је том пресудом упућен „на основу чл. 108. ст. 2. ЗКП-а“ са својим имовинскоправним захтјевом на парницу. Поменута пресуда укинута је рјешењем Окружног суда у Бањалуци бр. Кж-226/02 од 22.10.2002. године и одлучено да се предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање. Новом пресудом Основног суда у Мркоњић Граду бр. К-254/02 од 28.1.2003. године З.П. је за описано кривично дјело изречена иста санкција, а тужилац је и

овом одлуком упућен на парницу са својим имовинскоправним захтјевом. Коначно, пресудом Окружног суд у Бањалуци бр. Кж-161/03 од 30.4.2004. године првостепена пресуда од 28.1.2003. године је преиначена тако што се „против оптуженог П.З. ... одбија оптужба да је дана 20.5.1993. године око 13,30 часова на регионалном путу М. Г. – Ц.Р. ... као учесник у саобраћају на путу кршењем прописа о безбиједности јавног саобраћаја ... угрозио јавни саобраћај у сљед чега је за другог наступила имовинска штета преко 2.000,00 КМ чиме би починио кривично дјело угрожавања јавног саобраћаја из чл. 400 став. 1. Кривичног законика РС“. У образложењу пресуде наведено је да се у смислу члана 111. став 1. тачка 5. КЗ РС кривично гоњење за наведено кривично дјело не може предузети кад протекне пет година од његовог извршења, а у сваком случају, кад протекне два пута онолико времена колико се по закону тражи за застарјелост кривичног гоњења. Даље је констатовано да је протеклом периода од 10 година од дана извршења кривичног дјела, тј. 20. маја 2003. године „у овом кривичном предмету наступила ... застарјелост кривичног гоњења, ради чега је на основу чл. 349. ст. 6 ЗКП оптужбу ваљало одбити“. Тужени је током поступка истакао приговор застарјелости тужиоачевог потраживања. Тужилац је поднио тужбу на дан 23. априла 2002. године.

Првостепени суд је закључио да није наступила застарјелост потраживања тужиоца с обзиром на одредбе члана 377. став 1. и 2. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ бр. 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени гласник РС“ бр. 17/73 3/96 и 39/03 у даљем тексту: ЗОО). За кривично дјело за које је био оптужен З.П. запријеђена је казна затвора до пет година па према одредби члана 11. став 1. тачка 5. КЗ РС кривично гоњење застарјева за период од пет година, (релативна застара кривичног гоњења), односно за 10 година (апсолутна застара) према члану 112. КЗ РС. Прекид застарјевања настаје ако је оштећени поставио имовинскоправни захтјев у кривичном поступку, а суд га у том поступку упути да такав захтјев остварује у парници. Ако оштећени покрене парницу у року од 3 мјесеца од правоснажности пресуде кривичног суда, сматраће се да је застарјевање прекинуто стављањем одштетног захтјева. Покретање и вођење кривичног поступка прекида застарјевање кривичног гоњења и повлачи за собом прекид застарјевања захтјева за накнаду штете, који поново отпочиње тећи од правоснажности кривичне пресуде. Дужи застарни рок за накнаду штете, проузроковане кривичним дјелом, примјењује се како према починиоцу кривичног дјела (овдје – З.П.), тако и „према правном лицу које одговара за штету поред починитеља кривичног дјела „ (дакле, и према туженом). Првостепени суд је даље констатовао како је неспорно да је тужитељ против туженог поднио тужбу дана 23.4.2002. године, дакле прије окончања кривичног поступка и да је имовинско-правни захтјев поставио још у току кривичног дјела, тачније још у истрази“, па је приговор застарјелости одбио као неоснован, а примјеном одредаба чланова 154. став 1. и 186. ЗОО удовољио тужбеном захтјеву.

Другостепени суд је указао на то да је већ у вријеме подизања оптужнице био истекао трогодишњи рок застарјелости из члана 376. став 1. ЗОО. Према схватању тог суда рок застарјелости потраживања из члана 377. истог закона може се примјењивати само ако је постојање кривичног дјела утврђено у кривичном поступку, а изузетно и у парничном поступку ако је кривични

поступак обустављен или се није могао покренути зато што је окривљени умро, душевно оболио или ако постоје друге околности које искључују кривично гоњење и одговорност окривљеног. Одбијањем оптужбе против З.П. макар и због застарјелости кривичног гоњења, у кривичном поступку није утврђена његова кривична одговорност, па у овом спору нема мјеста примјени одредбе члана 377. ЗОО. Тужбично потраживање је, по мишљењу другостепеног суда, застарјело истеком трогодишњег рока из члана 376. став 1. ЗОО, па је и онда кад би се овај период рачунао од 19. јуна 1996. године, тј. од укидања ратног стања и стања непосредне ратне опасности у Републици Српској. Из ових разлога одлуком другостепеног суда преиначена је првостепена пресуда тако што је тужилац у цјелини обијен с тужбеним захтјевом.

Вриједност побиијаног дијела правноснажне пресуде износи 2.991,95 КМ у смислу члана 316 став 2. у вези са чланом 237. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 58/03, 85/03, 74/05 и 67/07 у даљем тексту: ЗПП). Имајући у виду предмет спора, а нарочито различита правна схватања изнесена у пресудама првостепеног и другостепеног суда, овај суд је оцијенио да би одлучивање о тужбичевој ревизији било од значаја за примјену права у другим случајевима, па је ревизију дозволио (члан 237. став 3. у вези са ставом 2. ЗПП).

Правно схватање изражено у другостепеној пресуди није правилно.

Ревизија и допуна ревизије су основане.

Прекид застарјелости потраживања накнаде штете, настале извршењем кривичног дјела, почиње да тече подношењем приједлога оштећеног за остваривање имовинскоправног захтјева у кривичном поступку, ако је тај поступак окончан доношењем пресуде којом је окривљени оглашен кривим за то кривично дјело. Ако је међутим кривични поступак окончан пресудом којом се оптужба одбија, а оштећени упућује на парницу ради остврења свог имовинскоправног захтјева, сматра се да је наступио услован прекид застарјелости. Услов је наиме, да оштећени у року од три мјесеца од правноснажности пресуде кривичног суда поднесе тужбу парничном суду за накнаду штете. Овако схватање има основ у одредби члана 390. ЗОО којом је прописано: ако је тужба против дужника одбачена због ненадлежности суда или ког другог узрока који се не тиче суштине ствари, па повјерилац подигне поново тужбу у року од три мјесеца од дана правноснажности одлуке о одбацивању тужбе, сматра се да је застарјевање прекинуто првом тужбом (став 1.); исто вриједи и за позивање у заштиту и за истицање пребијања потраживања у спору, као и у случају кад је суд или други орган упутио дужника да своје пријављено потраживање остварује у парничном поступку (став 2.). Под позивањем у заштиту подразумијева се и истицање имовинскоправног захтјева у кривичном поступку.

Неспорно је да је тужилац у кривичном поступку против оптуженог З. П. поднио имовинскоправни захтјев. Подношењем тог захтјева наступио је прекид застарјелости потраживања накнаде штете (став 2. у вези са ставом 1. члана 377. ЗОО). Пресуда којом је против оптуженог З.П. оптужба одбијена, донесена је 30. априла 2004. године, док је тужба поднесена раније, још 23. априла 2002.

године. Тужиочево потраживање накнаде штете није према томе застарјело, с обзиром на одредбе чланова 377. и 390. ЗОО како је правилно закључио и првостепени суд.

Тужилац је додуше поставио имовинскоправни захтјев у кривичном поступку само према оптуженом З.П. а не и у односу на туженог. Наведена околност није међутим од утицаја на пресуђење у овом спору. Дужи рок застарјелости из члана 377. стацв 1. ЗОО односи се не само на учиниоца кривичног дјела, него и на друго лице (правно или физичко) које то дјело није учинило, а које одговара по посебним прописима за штету. У том смислу треба и схватити појам „одговорног лица“ из члана 377. став 1. ЗОО. Овдје је то, поред оптуженог З.П. и тужени, као осигуравач његовог моторног возила.

Због погрешног правног схватања да је тужиочево потраживање застарјело, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужиоца с тужбеним захтјевом. Отклањајући тај недостатак, овај суд је с обзиром на напријед речено, уважио ревизију тужиоца и одлучио као у изреци у односу на главни захтјев, на основу члана 250. став 1. ЗПП.

Као странци која је успјела у спору поводом изјављене ревизије, суд је досудио тужиоцу парничне трошкове, и то: 300,00 КМ за састав ревизије од адвоката на основу члана 2, тарифног броја 2 става 1. и 2., тарифног броја 12 и члана 14. става 2. Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“ бр. 68/05); 600,00 КМ за таксу на ревизију по одредби тачке 9. у вези са тачком 1. алинеја 2. тарифног броја 1. Таксене тарифе уз Закон о судским таксама („Службени гласник РС“ бр. 18/99, 23/99, 65/03 и 94/04) који је био на снази у вријеме настајања таксене обавезе, односно укупно 900,00 КМ (члан 397. став 2. у вези са чланом 386 став 1. ЗПП).

Захтјев туженог за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију одбијен је као неоснован на основу истих одредаба (члан 397. став 2. у вези са чланом 386 став 1. ЗПП), с обзиром да тужени није успио у спору.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић